

บันทึกชุดผู้เป็นเจ้าของการเรียนรู้รวม ๖ ตอนนี้ ดีความจากหนังสือ [Who Owns the Learning? : Preparing Students for Success in the Digital Age](#) โดย [Alan November](#)

ซึ่งผมตีความว่า เป็นเรื่องการใช้ digital technology ช่วยให้เกิด active learning หลากหลายรูปแบบ ทำให้เปลี่ยนแปลงบทบาทของนักเรียน เป็นผู้ทำงานสร้างสรรค์ หรือสร้างความรู้เพื่อการเรียนรู้ของตน ครูเปลี่ยนไปทำหน้าที่ โค้ช หรือ “คุณอำนวย” (learning facilitator)

บ่อยครั้งที่นักเรียนเรียนรู้ได้ดีกว่า หากเรียนจากเพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง และหลักการเรียนรู้ตาม [Learning Pyramid](#) คือ คนเราเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากการสอนคนอื่น

หลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และการเรียนรู้แบบ active learning ก็คือ นักเรียนต้องมีบทบาท สำคัญ ในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง และของเพื่อนๆ รวมทั้งเผื่อแผ่ออกไปนอกชั้น นอกโรงเรียน และนอกประเทศ ด้วย ครูเปลี่ยนไปทำหน้าที่ โค้ช และ “global publisher”

ในตอนที่ ๓ นี้ ดีความจากบทที่ 3 The Student as Scribe เป็นเรื่องการจัดการบันทึก จากการฟังการบรรยายของชั้นเรียน

โดยนักเรียนผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่จดและจัดทำบันทึกของแต่ละคาบเรียน ออกเผื่อแผ่แก่เพื่อนในชั้น และแก่โลก

นักเรียนในชั้นจะมีบันทึกการฟังการบรรยายที่ครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ ให้นักเรียนทุกคนใช้บทวนการเรียนรู้ และยังเผื่อแผ่ให้เพื่อนในห้องเรียนอื่น และแก่โลกด้วย

เป็นการแก้ปัญหาเด็กจดไม่ทัน และเป็นการฝึกการทำงานเป็นทีม ไปในตัว

นักเรียนคนอื่นๆ ที่ไม่ได้ “เข้าเวร” รับผิดชอบการบันทึก ก็ยังคงจดการบรรยายตามเดิม แต่จะมีนักเรียน ๑ หรือ ๒ คน ทำหน้าที่ทีมบันทึก แล้วภายใน ๒ - ๓ วัน ทีมบันทึกก็จะนำบันทึกฉบับร่างขึ้น บล็อก ของชั้นเรียน เพื่อให้เพื่อนนักเรียนและครูช่วยกันปรับปรุงแก้ไข แล้วภายใน ๑ สัปดาห์ บันทึกการบรรยายฉบับสมบูรณ์ ก็จะอยู่ใน บล็อก หรือระบบฐานข้อมูลแบบอื่นในระบบ ไอซีที ของชั้นเรียน เป็นบันทึกถาวรให้นักเรียนทุกคนเข้าดูได้ตลอดเวลา รวมทั้งเผื่อแผ่แก่โลกด้วย

ผมขอหมายเหตุว่า ในหนังสือระบุว่าเป็นการจัดการบรรยาย แต่ผมเห็นต่าง ผมเห็นว่าเรียนสมัยนี้ การบรรยายต้องมีน้อยมาก

แทนด้วยกระบวนการที่นักเรียนเป็นฝ่ายลงมือทำเป็นส่วนใหญ่ การจดบันทึก ของนักเรียนควรเปลี่ยนเป็นบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ ของทุกคาบเรียน

โดยนักเรียนที่รับผิดชอบทำบันทึก อาจไปค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้สาระในบันทึกมีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เท่ากับเป็นการฝึกการจับใจความ การเขียน การใช้ถ้อยคำ และอื่นๆ

ตัวอย่างของครูที่ทดลองใช้วิธีการฝึกฝนเรียนรู้แบบนี้ในศิษย์ของตนคือ [Darren Kuropatwa](#) ครูคณิตศาสตร์ ที่โรงเรียน McIntyre Collegiate High School เมือง Winnipeg รัฐ Manitoba แคนาดา ซึ่งผมเข้าใจว่าเวลานี้ไม่ได้ทำงานที่นั่นแล้ว หนังสือ Who Owns the Learning? อ่างประสบการณ์ของครู ดาเรน ตอบข้อสงสัยหลายข้อว่า การให้เด็กผลักดันจัดทำบันทึกชั้นเรียนจริงจังหรือ มีข้อเสียบ้างไหม เด็กจะพากันละเลย ไม่จดบันทึกของตนเอง รอแต่จะใช้บันทึกฉบับสมบูรณ์ของชั้นเรียนไหม

คำตอบคือ ขึ้นอยู่กับครูสร้างแรงบันดาลใจในการเรียน สร้างความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง ของนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนช่วยกัน อย่างกรณีชั้นเรียนของครูดาเรน นักเรียนตกลงกันให้ทุกคน แบ่งบันทึกของตนเอง ขึ้นระบบ ไอซีที ของชั้นเรียน ซึ่งในกรณีนี้ใช้ Google doc แล้วให้นักเรียน ที่รับผิดชอบเขียนบันทึกฉบับสมบูรณ์ ใช้บันทึกเหล่านั้นตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ของบันทึกฉบับสมบูรณ์ โดยครูดาเรนคอยให้คำแนะนำ และให้ความเห็นชอบให้นำลงใน บล็อก ของชั้นเรียนได้

เมื่อนักเรียนคุ้นเคย หรือมีความมั่นใจในการทำบันทึกการเรียนในชั้นเรียนแล้ว ต่อไปเมื่อมีกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียน หรือในชุมชน ครูและนักเรียนอาจตกลงกันมอบหมายหรือหาอาสาสมัคร ทำหน้าที่ “ผู้สื่อข่าว” บันทึกรายงาน เหตุการณ์และข้อเรียนรู้จากกิจกรรมนั้นๆ ออกเผยแพร่ เพื่อทำประโยชน์แก่เพื่อนนักเรียน แก่ชุมชน และแก่โลก นักเรียนก็จะได้รับการฝึกฝนการทำความเข้าใจ การจับประเด็น การบันทึกเพื่อนำเสนอให้ตรงความจริง และน่าสนใจ รวมทั้งได้ฝึกฝนองกวมจิตสาธารณะ จะเห็นว่าครูสามารถใช้หลักการ “นักเรียนเป็นผู้สร้าง(สรรค์)” ออกแบบการเรียนรู้ให้แก่วิทยาศาสตร์ได้อย่างไม่จำกัด โดยใช้หลักการ “เรียนรู้จากเหตุการณ์ในชีวิตจริงในปัจจุบัน”

เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับวิทยุชุมชนในท้องถิ่น ครูอาจร่วมมือกับผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชน ให้เข้ามาเป็น “สหมิตรครู” (co-educator) ร่วมกันฝึกฝนให้นักเรียนเป็นผู้สื่อข่าว นำมาออกวิทยุชุมชน สหมิตรครูช่วยอบรม กล่อมเกลานิยัรับผิดชอบ มีความแม่นยำ และเคารพสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเอาบางเรื่องมาเป็นโครงการ เพื่อการเรียนรู้เชิงลึกและเชื่อมโยง

ผลจากโครงการ อาจนำมารายงานต่อชุมชนเจ้าของเหตุการณ์ ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรายการวิทยุชุมชน หรืออาจจัดเวทีนำเสนอ จัดแสดงเป็นละคร หรือทำเป็นหนังสือ นักเรียนจะได้เรียนรู้ ฝึกฝนทักษะที่หลากหลาย จากการนำเสนอนี้ โดยต้องไม่ลืมใช้พลัง ไอซีที สมัยใหม่ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมภายนอก และกับโลกด้วย โดยนำหนังสือขึ้น เว็บ และลง YouTube นำรายการวิทยุขึ้น เว็บ และถ่ายวีดิทัศน์รายการละคร ขึ้นเว็บและลง YouTube

โดยครูต้องพิจารณา ว่านักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นใด มีวุฒิภาวะระดับใด จึงจะทำงานในระดับใดได้ และเมื่อให้ลองทำแล้ว ครูควรให้นักเรียนบันทึกเรื่องราวและข้อมูลของผลงานไว้ด้วย โดยหากตั้งคำถามวิจัยให้เหมาะสม ข้อมูลเหล่านี้จะนำไปสู่ผลงานวิจัยชั้นเรียนที่ยอดเยี่ยม

คำติชม หรือคำวิจารณ์ของคนในชุมชนที่ได้ฟังหรือได้ชมผลงาน และของคนที่ได้เรียนรู้เรื่องราวผ่าน อินเทอร์เน็ต จะเป็นข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ที่ดี ต่อนักเรียน ช่วยกระตุ้นแรงบันดาลใจของนักเรียน และช่วยให้การเรียนรู้ยิ่งเชื่อมโยงกว้างขวางยิ่งขึ้น คนเหล่านี้น่าจะถือได้ว่าเป็น “สหมิตรครู” ได้ด้วย

ผลงานเหล่านี้ของนักเรียน ควรจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลผลงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทั้งในระบบ online และระบบ offline

ผู้เป็นเจ้าของการเรียนรู้ : ๓. นักเรียนนักเขียน

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันศุกร์ที่ 07 กุมภาพันธ์ 2014 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันศุกร์ที่ 07 กุมภาพันธ์ 2014 เวลา 12:29 น.

ให้นักเรียนรุ่นหลังกันคว้าม้าศึกษาได้ เพื่อเด็กรุ่นหลังจะได้ทำโครงการสร้างสรรค์ต่อยอดขึ้นไป

ประสบการณ์ของครู ในการทำหน้าที่ “คุณอำนวย” หรือ โค้ช ของการเรียนรู้ด้วยการลงมือสร้างผลงานออกเพื่อแม่แก่เพื่อน แก่ชุมชน และแก่โลก มีคุณค่ายังต่อการทำหน้าที่ครูยุคศตวรรษที่ ๒๑ สามารถนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูได้ ใน PLC ของครู

ผู้เป็นเจ้าของการเรียนรู้คือนักเรียน โดยครูก็ร่วมเรียนรู้ด้วย

วิจารณ์ พานิช

๑ ม.ค. ๕๗

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)